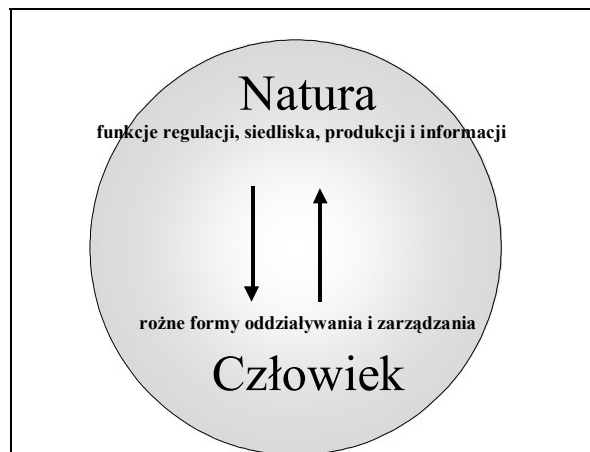

PROJEKT „WIOSKA NATURALNA”

Respekt dla ziemi

Człowiek i jego środowisko naturalne tworzą jedną nierozzerwalną całość. Żaden organizm nie istnieje poza środowiskiem, środowisko wpływa na organizm i organizm wpływa na środowisko. W tej dwustronnej relacji człowiek jako wysoko rozwinięta jednostka duchowa i mentalna odgrywa kluczową rolę wpływając na naturę poprzez różne formy działania i zarządzania.

Od czasu Arystotelesa zainicjowany został proces, gdzie człowiek został oddzielony filozoficznie i duchowo od natury. W Europie zaczął kształtować się nowy model postrzegania natury przez człowieka, jako tego który znajduje się poza naturą i jest w stanie nią zarządzać i kierować bez wyraźnych dla niego konsekwencji. Ten sposób myślenia przetrwał do dzisiejszych czasów i spowodował ogromne zniszczenia w środowisku naturalnym przez nieracjonalne zarządzanie i gospodarkę zasobami naturalnymi.

W rezultacie nieprzemyślanego i nieracjonalnego użycia tych zasobów dynamika biosfera Ziemi została zmodyfikowana, a jej naturalne procesy uległy zmianie. Zakłócenie równowagi biologicznej w wielu przypadkach doprowadziło do zmiany charakteru całych biomeów i masowego wyginięcia wielu gatunków, a co za tym idzie innych elementów i parametrów ekosystemów, które mają swą biologię zdeterminowaną lub częściowo uzależnioną od danego gatunku. Wszystko to prowadzi nieuchronnie do katastrofy ekologicznej oraz w konsekwencji do zdecydowanego obniżenia jakości życia mieszkańców planety Ziemi.

„Globalna skala problemów środowiskowych zagraża teraz niepodzielności i działaniu całej biosfery: cienkiej warstwy gleby, wody i powietrza otaczającego Ziemię, w której życie egzystuje w sposób naturalny. Potrzeba ochrony i użycia natury i zasobów naturalnych w granicach ich potencjału do regeneracji nie powinna więc wymagać dodatkowych wyjaśnień. Człowiek jest integralną częścią biosfery, która jest jedynym systemem zaspakajającym nasze potrzeby życiowe we wrogim w innym przypadku środowisku. Przez zagrożenie jej niepodzielności i działaniu, nie tylko poważnie wpływamy na jakość ludzkiego (i innego) życia, lecz możemy również całkowicie zagrozić przetrwaniu życia na Ziemi.”

Rudolf S. de Groot (1992)

Aby przerwać ten szybko idący proces destrukcji, niezbędna jest zmiana postępowania człowieka oraz sposobów jego myślenia i integracja natury wewnątrz systemu filozoficznego ludzi. W tej sytuacji należy zadać sobie pytanie czy rozwój we wcześniejszej historii nie był złym rozwojem i czy celem człowieka samym w sobie może być wzrost i rozwój ekonomiczny oraz gromadzenie

kapitału. Należy zastanowić się czy nowoczesne technologiczne osiągnięcia mogą pomóc nam żyć w naturalny i właściwemu człowiekowi sposób - zgodny z naturą - czy może jest to tylko droga do zdobycia większej ilości pieniędzy pozbawiająca nas naturalnego aspektu naszego życia.

Trzeba odkryć gdzie jest teraz miejsce człowieka i droga w życiu zgodnym z naturą i w jaki sposób możliwe jest by nasz duchowy i mentalny byt mógł rozwijać się w zintegrowanym systemie natury. Musimy nauczyć się od nowa jak szanować Matkę Ziemię i jak słuchać jej. Niezbędne jest ponowne odkrycie, jaką rolę w naturze pełni człowiek i spełnianie tej roli świadomie. Przywrócenie tej świadomości jest niezbędne aby zachować równowagę biologiczną ekosystemu globalnego Ziemia wraz z wszystkimi funkcjami które pełni ona w życiu człowieka. Uświadomienie sobie tych funkcji podniesie nie tylko jakość środowiska, w którym żyjemy, ale przez to zwiększy się jakość życia człowieka, który jest całkowicie zależny od procesów zachodzących w naturze.

Rozwój naturalnego sposobu życia

W tym kontekście powstaje więc pytanie jak można rozwijać naturalny sposób życia, który zakończyłyby to fizyczne i psychiczne oddzielenie człowieka od natury?

Naturalny sposób życia jest to taki sposób życia, który integruje się harmonijnie w prawa natury, zachowuje szacunek dla niej oraz nie ingeruje w nią w zbyt dużym stopniu prowadzącym do zaburzenia jej równowagi naturalnej. Taki styl życia powinien być zgodny z naturą człowieka i odpowiadać jego roli w całościowym systemie natury. Aby naturalny sposób życia mógł być zainicjowany, człowiek musi odzyskać kontakt ze swoim naturalnym środowiskiem, musi znowu nauczyć się je obserwować, słuchać i umieć wyczuwać jego potrzeby.

Działania skierowane w tym kierunku powinny odbywać się w duchu szacunku i miłości do natury. Aby uzyskać jasność i otwartość na usłyszenie i zrozumienie natury niezbędna jest najpierw rezygnacja z wszelkiego rodzaju technologii, nadmiernej konsumpcji i używek, które utrudniają bezpośredni kontakt z naturą.

Należy odkryć, jakie społeczne i ekonomiczne struktury najbardziej odpowiadają naturalnemu sposobowi życia i jaka rolę odgrywa w tym duchowość. Byłoby sensowne kierować się przy tym strukturą plemienną ludów pierwotnych żyjących wciąż w zgodzie z naturą i przenieść ją na nasze warunki i kulturę. Od wieków struktury plemienne rozwijały się w warunkach życia zgodnego z naturą i przez to przedstawiają wartościową pomoc w tworzeniu „nowego” naturalnego sposobu życia.

Należy również uświadomić sobie, jakie globalne skutki może mieć rozprzestrzenianie naturalnego sposobu życia. Nawet jeśli naturalny sposób życia musi być zorganizowany regionalnie i decentralnie.

Ważne jest znalezienie odpowiedniego miejsca, gdzie można zrealizować naturalny sposób życia. Takie miejsce powinno mieć sprawne ekosystemy, stabilną równowagę ekologiczną i pojemność zaspokajając podstawowe potrzeby mieszkańców. Powinno się zwrócić uwagę na jakość i ilość wody, gleby, która może być uprawiona, materiałów budowlanych jak glina i drzewo, roślin jadalnych, ziół leczniczych, opału, itp.. Ważne jest żeby ilość i jakość dóbr pierwotnych oraz ilość i zachowanie mieszkańców miały takie proporcje, które nie zagrażą równowadze naturalnej.

Takie miejsce dałoby nam możliwość pracowania na naturalny sposób życia i znalezienie odpowiedzi na wiele pytań, które powstają w tym kontekście, np.:

- Co jest prawdziwą pierwotną naturą człowieka i jaki jest pierwotny naturalny sposób życia?
- Jak jest zadanie człowieka i jego sens w naturze?
- Jak człowiek może integrować się w naturalnym środowisku i żyć w harmonii z naturą bez zakłócania naturalnej równowagi? Czy jest to w ogóle jeszcze możliwe?
- Jak może wyglądać naturalny sposób życia człowieka?

- Czy zabrakłoby nam „cywilizacji” i byłibyśmy mniej szczęśliwi, czy życie naturalne i w pierwotny sposób okazałyby się bardziej satysfakcjonujące?
- Czy życie w naturalny sposób mogłoby pomóc w rozwiązaniu ekologicznych i społecznych problemów naszej cywilizacji?

Konsekwencje naturalnego sposobu życia dla różnych aspektów życia

Jakie są teraz konsekwencje naturalnego sposobu życia dla różnych aspektów życia?

Naturalny sposób życia pociąga za sobą pewne konsekwencje, które znajdują swoje odniesienie we wszystkich dziedzinach życia człowieka takich jak rolnictwo, budownictwo, pedagogika, itd.

W rolnictwie możliwa jest bezpośrednia nauka poprzez naturę. Ponieważ w naturze występuje znaczna bioróżnorodność żyjących istot, które współdziałają w biocenozie bez ingerencji człowieka, to znaczy bez użycia nawozów, pestycydów oraz bez orki. Możliwe jest przeniesienie tych zasad na warunki rolnictwa i uprawianie ziemi w sposób naturalny. Na przykład metoda uprawiania ziemi, która została rozwinięta przez Masanobu Fukuoka w Japonii na przestrzeni ostatnich 50 lat (zwana „natural farming”, tzn. rolnictwo naturalne funkcjonuje bez orki, nawożenia i stosowania środków chemicznych i przyniosła w ciągu 10 lat wydajność plonotwórczą porównywalną do konwencjonalnych metod upraw, a w niektórych przypadkach okazała się bardziej wydajna. Metoda ta nie obniża jakości produkcyjnej gruntu poprzez zmianę jej struktury oraz składu chemicznego, przenaważanie bądź wyjaławianie oraz inicjowanie erozji. Oparta jest na naturalnych metodach wzrostu i rozwoju roślin, gdzie różne rośliny użytkowe, podobnie jak rośliny rosnące w naturalnych biocenozach rosną bez zbytej ingerencji człowieka.

W dziedzinie budownictwa należy doszukać się, jaki sposób budowania jest najbardziej zgodny z naturą człowieka i integruje się harmonijnie w naturalne środowiska.

W dziedzinie rzemiosła jest ważne odnalezienie, jakie umiejętności są niezbędne i sensowne dla naturalnego sposobu życia, jak można je praktykować w zgodzie z naturą.

W dziedzinie edukacji i pedagogiki istotne jest zachowanie szacunku dla natury dziecka czy człowieka, które jest obiektem pedagogiki oraz uczenie się szacunku dla środowiska naturalnego.

W dziedzinie medycyny, należy odkryć metody leczenia, które rozpoznają naturę choroby i wyleczą człowieka w sposób holistyczny zamiast zwalczania symptomów choroby.

Podobne rozwiązania powinny być znalezione we wszystkich aspektach życia człowieka.

Wioska Naturalna

Jak może wyglądać w praktyce „Wioska Naturalna”, gdzie możemy rozwijać naturalny sposób życia i kontynuować życie takim sposobem?

Dla rozwijania naturalnego sposobu życia jest ważne, żeby różne aspekty życia człowieka były uwzględnione. Są to aspekt wspólnoty (np. wspólnota wioski), aspekt rodzinny oraz aspekt indywidualny. Trzeba tu głównie wziąć pod uwagę wspólnotę wioski, ponieważ jest ona dla jej tworzenia rozstrzygająca. Wspólnota wioski ma różne zadania, np.:

- zaspokajać różne potrzeby człowieka (społeczne, ekonomiczne i duchowe),
- wykonywać różne wspólne zadania: rolnictwo, budowa, produkcja dóbr wtórnych, leczenie, pedagogika i edukacja, reprezentacja na zewnątrz, organizacja wewnętrzna, itp.
- podzielenie zadań czasowych lub stałych na różnych mieszkańców wioski,
- dbanie o to, żeby wspólne cele i zasady zostały zrealizowane.

Niezbędne dla spełnienia tych zadań jest rozwinięcie pewnych struktur społecznych, ekonomicznych i duchowych. Mogą być one orientowane na struktury plemienne ludów pierwotnych.

Przez pozycie we wspólnocie rozwijają się pewne wspólnotowe zasady, a przez współzycie z przyrodą, pewne zasady, które wyrażają szacunek dla niej, może to być np. rezygnacja z nowoczesnej technologii (jak prąd, silniki spalinowe, elektronika), chemii, używek, dóbr konsumpcyjnych, jedzenia mięsa i hodowli zwierząt.

Ważne jest w tym również, żeby mieć szacunek dla odmienności ludzi i ich indywidualnej natury, ich sfery prywatnej, różnorodności duchowej oraz wolności wiary. Musimy próbować rozwiązać konflikt między regułami wspólnoty oraz regułami naturalnego sposobu życia z jednej strony i wolności indywidualnej z drugiej.

W obrębie tej wspólnoty „Wioski Naturalnej”, możemy teraz zaczynać rozwijanie naturalnego sposobu życia, który jest oparty o wymienione kryteria, w tym każdy z osobna musi być świadomy znaczenia naturalnego sposobu życia i musi brać na siebie odpowiedzialność za jego działanie.

Ważne jest tu zwrócenie uwagi na integrację „Wioski Naturalnej” z naturalnym środowiskiem bez zaburzania jego równowagi ekologicznej. Należy poznawać i respektować granice, których przekroczenie może obciążyć ekosystem. To może się zdarzyć, jeżeli np. zostanie przekroczona ilość mieszkańców w stosunku do obszaru ziemi. Ilość i jakość dóbr pierwotnych dostępnych na użytkowanym terenie powinna być proporcjonalna do ilości mieszkańców „Wioski Naturalnej”. Presja, jaką wywrą mieszkańcy wioski na określony ekosystem nie powinna zagrażać równowadze naturalnej, która jest wypadkową czynników naturalnych takich jak: potrzeby zwierząt terytorialnych występujących na danym terenie (np. wilki, rysie), potrzeby zwierząt łownych do zachowania swojej odrębności (jako łowne są wyjątkowo wrażliwe na obecność człowieka), zachowanie naturalnej kompozycji drzew i roślin (rośliny żyją w zbiorowiskach i oddziałują na siebie, usunięcie jednej rośliny na przykład na opał eliminuje jej działanie na resztę roślin w zbiorowisku, co negatywnie wpływa na ich biologię). Powinno się ograniczać działania, które nie są dla tego ekosystemu naturalne i mogą negatywnie wpłynąć na jego dynamikę i zachowanie jego naturalnego aspektu. Inne negatywne wpływy, które często są powodem zmiany kompozycji flory i fauny ekosystemu to:

- rzucanie organicznych i nieorganicznych odpadków do ekosystemu,
- selektywny wyrąb i usuwanie gatunków drzew i krzewów,
- budowanie tam i małych zapor na rzekach bądź strumieniach oraz zmiana ich biegu,
- pobór wody z rzeki na szeroką skalę,
- emisja hałasu.

Aby uniknąć tych wszystkich negatywnych wpływów niezbędne jest ustalenie pewnych struktur w wiosce, które określą formy działania tak by nie zagrażały one otoczeniu naturalnemu wioski a równocześnie przez zachowanie zintegrowanego charakteru jego funkcji poprawią jakość życia mieszkańców wioski.

W „Wioski Naturalnej” chcemy znaleźć odpowiedź na pytanie jak żyć by nie zagrażać przyrodzie. Prawdopodobnie tak do końca nie jest to możliwe, ponieważ jakakolwiek interwencja pociąga za sobą modyfikację, która na zasadzie łańcuszka pociąga za sobą nieprzewidywalne zmiany. Chodzi tu jednak o to, by ograniczyć zmiany do tego stopnia, by nie zaburzały równowagi ekosystemu i zostały odwracalne.

Jeśli zdołamy rozwinąć naturalny sposób życia w harmonii z naturą to jest ważne, żeby znaleźć drogę by dzielić się tym doświadczeniem i wiedzą (np. przez warsztaty, seminaria, spotkania, obozy). Musimy także zbadać, w jaki sposób można przenosić ten rozwinięty sposób życia na inne warunki. Jakie aspekty tego sposobu życia mają ogólny charakter i jakie aspekty muszą być dopasowane do specyficznych warunków miejscowych?

Konkretna sytuacja

Znaleźliśmy w Bieszczadach małą dolinę z potokiem, gdzie chcemy urzeczywistnić projekt „Wioska Naturalna”.

Znajduje się ona w parku krajobrazowym „Dolina Sanu”, niedaleko od Bieszczadzkiego Parku Narodowego. W tym miejscu znajdowała się dawniej mała wioska, która została zniszczona po zakończeniu drugiej wojny światowej przez działania UPA i „Akcję Wisła”.

Ziemia tam ma gleby gliniaste. Jakość wody jest bardzo dobra, woda z potoku jest pitna. Część doliny jest lasem liściastym, a w większości to pastwiska lub łąki. Jest to bardzo dziki teren gdzie jeszcze mieszkają liczne gatunki dzikich zwierząt, jak jelenie, wilki, niedźwiedzie, rysie, żmije zygzakowate, węże eskulapa, orły, czarne bociany, itd..

Blisko potoku, gdzie wcześniej znajdowała się wioska, rosną drzewa owocowe (jabłonki, gruszki, śliwki). Rośliny jadalne dostępne w pobliżu to maliny, jeżyny, tarniny, dzikie róże, leszczyny i liczne gatunki ziół. Drzewa tam występujące to głównie olcha, jawor i jesion a także trochę brzoź, lip i drzew iglastych. Klimat jest kontynentalny z mroźną zimą i ciepłym latem.

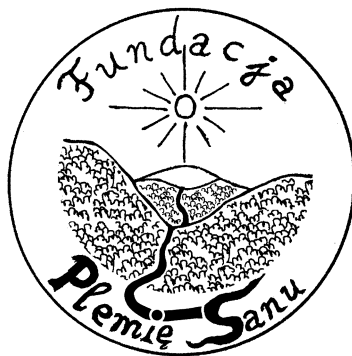
W tej dolinie nabyliśmy ok. 30 ha ziemi w tym większość pastwisk i łąk i trochę gruntów zadrzewionych. Ten teren leży na północny-zachód od potoku i ciągnie się od jego brzegu do szczytu góry na długość ok. kilometra. Te ziemie znajdują się na wysokości 500 - 600 m n.p.m.. Teren jest deklarowany jako rolno-leśny bez prawa zabudowy.

W celu nabycia ziemi i realizowania projektu „Wioski Naturalnej” założyliśmy fundację, która nosi nazwę „Fundacja Plemię Sanu”. Ma ona za zadanie nabywanie ziemi będącej w stanie naturalnym, przyczyniając się do ochrony i zachowania jej naturalnego środowiska oraz urzeczywistniania i prowadzenia projektu „Wioski Naturalnej”. Fundacja może także organizować i finansować warsztaty oraz spotkania, na których dzielimy się naszymi doświadczeniami i wiedzą. Działania fundacji nie są ograniczone do tego terenu, może ona także działać i realizować projekty w innych miejscach. Dodatkowym zadaniem jest zorganizowanie środków pieniężnych na sfinansowanie projektu „Naturalnej Wioski”.

Organem zarządzającym fundacją jest jej zarząd, który kieruje działalnością fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz. Zarząd podejmuje jednomyślnie wszelkie decyzje dotyczące fundacji. Zarząd powinien składać się z wszystkich stałych mieszkańców „Wioski Naturalnej”.

Realizacja projektu „Wioska Naturalna” byłaby jednym krokiem w kierunku zakończenia eksploatacji i degradacji natury i może dać początek nowej przyjaźni między człowiekiem i Matką Ziemią.

Fundacja Plemię Sanu
Chmiel 30
PL - 38-713 Lutowiska

Konto :

Bieszczadzki Bank Spółdzielczy w
Ustrzykach Dolnych

Nr konta (NRB): 40 8621 0007
2001 0002 2002 0001